

Ghidul eco

Destinații în Africa Sud

August Sycholt

M.A.S.T.
2011

Cuprins

Coordonate istorice 4

Introducere

Trasee, călătorii și safari 7

Rezervații naturale naționale și regionale importante 9

Oamenii și cultura – nația noastră curcubeu 10

Ecoregiuni în Africa de Sud 18

Vânatul și pescuitul 26

Ecodestinații și puncte fierbinți

1. Capul de vest 28

2. Capul de est 46

3. KwaZulu-Natal 58

4. Mpumalanga 76

5. Limpopo 94

6. Gauteng 106

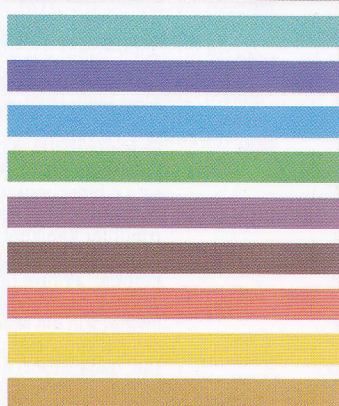
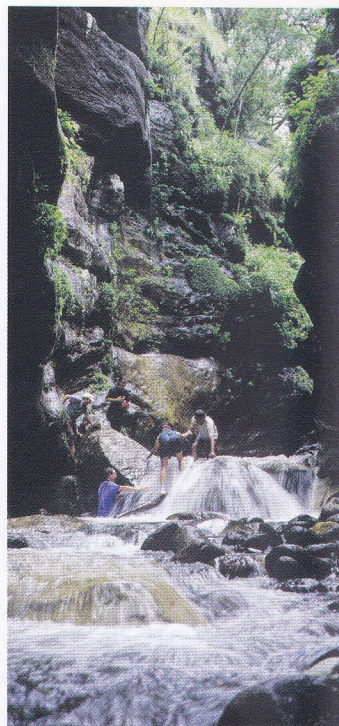
7. Nord-Vest 114

8. Statul liber 122

9. Capul de nord 130

Ecosfaturi (detalii de contact) 148

Glosar 158

Oamenii și cultura – poporul curcubeului

În timpul transformărilor din Africa de Sud, din 1989 până în prezent, Arhiepiscopul Desmond Tutu a născocit expresia „poporul curcubeului”. Și este adevărat că, dintre toate națiile Africii, Africa de Sud are cea mai mare diversitate de rase și triburi. De aici au survenit nu numai problemele trecutului, dar a apărut și un caleidoscop al culturilor.

Mozaicul etnic de aproximativ 45 de milioane de oameni este compus din 78,5% africani, 10% europeni, 9% oameni de diverse rase și 2,5% asiatici. Creșterea medie anuală a populației este destul de mare, de 2,5%.

Sunt vorbite 11 limbi oficiale: engleza, Afrikaans, IsiNdebele, Sepedi, Sesotho, SiSwati, Xitsonga, Setswana, Tshivenda, IsiXhosa și IsiZulu (cel mai mare grup de limbi). Engleza este prima limbă oficială. Majoritatea celor de origine europeană și de rasă mixtă încă vorbesc Afrikaans (o limbă germanică, urmașă a olandezei Capului) ca limbă maternă.

Numărul și procentul cetățenilor vorbitori ai uneia din cele 11 limbi oficiale ca limbă maternă

Limba	1996	%	2001	%
Isizulu	9 200 144	22,9	10 677 305	23,8
IsiXhosa	7 196 118	17,9	7 907 153	17,6
Afrikaans	5 811 547	14,4	5 983 426	13,3
Sepedi	3 695 846	9,2	4 208 980	9,4
Engleza	3 457 467	8,6	3 673 203	8,2
Setswana	3 301 774	8,2	3 677 016	8,2
Sepedi	3 104 197	7,7	3 555 186	7,9
Xitsonga	1 756 105	4,4	1 992 207	4,4
SiSwati	1 013 193	2,5	1 194 430	2,7
Tshivenda	876 409	2,2	1 021 757	2,3
IsiNdebele	586 961	1,5	711 821	1,6
Altele	228 275	0,6	217 293	0,5
Nemenționat	355 538		n/a	
TOTAL	40 583 574		44 819 778	

Sursa: Statistici pentru Africa de Sud, recensământul din 2001

Ndebele/ IsiNdebele

Ndebele au venit inițial din KwaZulu-Natal. Sunt recunoscuți pentru obiectele lor de artizanat și meșteșuguri, mai ales pentru cum își decorează casele cu motive geometrice și diverse mărgelile, care au semnificații simbolice.

Sotho/ Sepedi/ Sesotho

Sesotho este limba Basotho, a cărei origine este în Regatul Lesotho și este vorbită de diverse grupuri de oameni din Africa de Sud. Grupul de limbi Sotho se împarte în Sotho de nord/ Sepedi, Sotho de sud și Tswana, care sunt foarte similare, dar sunt privite ca

Limbi Bantu

În 1857, psihologul german Dr. W. H. I. Bleek a început să folosească conceptul de Bantu (ființă umană) în contextul lingvistic, pentru a desemna familia limbilor Bantu, originare din sudul Saharei. Probabil, toate se bazează pe un prototip al „limbii Bantu”, deoarece există foarte multe suprapuneri lingvistice care permit diviziunea în mai multe zone lingvistice a întregii regiuni din sudul Saharei. Astfel, limbi ca cele din grupul Sotho (Sotho de nord și de sud, Tswana), din grupul Nguni (Ndebele, Swati, Xhosa, Zulu), ca și Venda și Tsonga, aparțin subdiviziunii sud-estice.

În timpul Apartheidului, conceptul de Bantu a devenit o identificare generalizată a cetățenilor africani (negri) și a început să fie folosit în documente oficiale, ca „Legea educației Bantu” din 1952 (care prevedea o educație inferioară a sud-africanilor negri) sau „Legea Investițiilor în Corporații Bantu” din 1959 (reglementarea transferului de capital către cetățenii Bantu).

Religie

Cu un procent nominal de 80%, cei mai multi sud-africani sunt creștini. Acest procent include nu doar curentele principale, dar și sutele de curente mai mici și secte. Cultul strămoșilor este încă foarte important în populația rurală și de multe ori merge în paralel cu creștinismul. În situații disperate, oamenii recurg la ajutorul și alinarea strămoșilor, cu Sangoma ca medium spiritual între cei vii și cei morți. Cea mai importantă biserică locală este Biserica Creștină a Sionului (ZCC). Majoritatea celor 2-6 milioane de adepți locuiește în orașele și zone rurale în regiunea Sotho de Nord. Moria (Sion) în Limpopo este centrul; aici, peste 1 milion de credincioși se întâlnesc anual, de Paște. Sioniștii cred în vindecarea prin credință. Acest fapt îi aduce în conflict cu vindecătorii tradiționali, Sangoma. Alcoolul, fumatul și carnea de porc sunt interzise, iar promiscuitatea și violența detestate. Sioniștii au reputația de oameni cinstiți și responsabili.

limbi separate. Sotho de sud se vorbește în Lesotho și Statul liber, iar Tswana se vorbește în provincia de Nord Vest și în statul învecinat, Botswana. Sotho de nord este o limbă comună în și în jurul provinciei Gauteng, cea mai populată provincie, și, într-o oarecare măsură, în Mpumalanga și Limpopo. Acum mai bine de un secol, Societatea Misionară din Berlin a pus bazele scrierii limbii Sotho de nord. Au fost nevoiți să inventeze simboluri pentru sunetele care nu aveau echivalent în alfabetul latin. Mai mult, în anul 1930, Biblia a fost tradusă în Sepedi/ Pedi, unul dintre principalele dialecte ale Sotho de nord.

Satul cultural Basotho

„Satul cultural Basotho”, în inima Africii de Sud, se află în aria Parcului Național Golden Gate și este dedicat tradițiilor Sotho. Printre altele, prezintă arhitectura tradițională Basotho, viața în kraal-ul șefului (coliba tradițională), vindecări tradiționale și se organizează spectacole de muzică și dans.

Swazi/ SiSwati

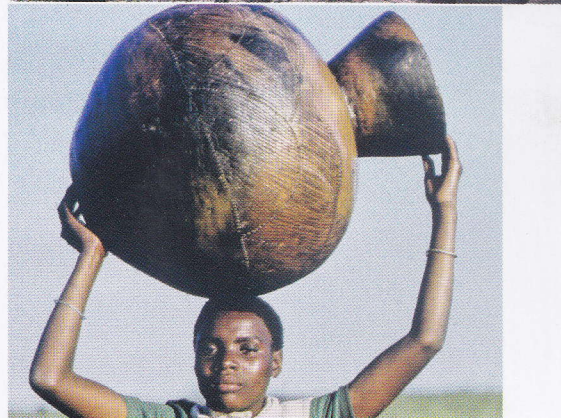
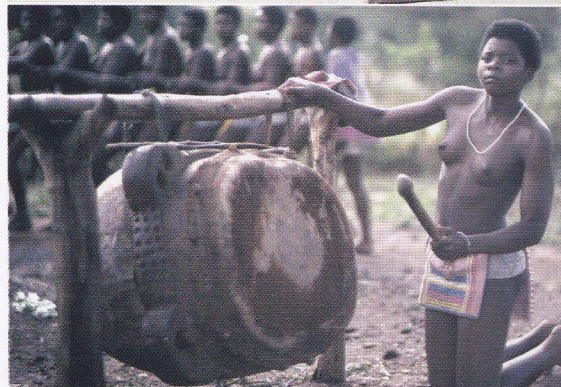
Swazi au venit din districtul Pongola în KZN, unde fuseseră alungați de către Zulu în secolul 18. Prin 1750 s-au stabilit în regiunea care astăzi formează Regatul Swaziland. Din 1903 a fost colonie britanică, iar în 1968 și-a câștigat independența ca monarhie ereditară. Swazi (numită și Swati sau Siswati) se vorbește în zonele dintre Machadodorp și Komatipoort și, bineînțeles, Swaziland.

Tsonga/ Xitsonga

Tsonga au venit cu ultimul val de migrații care a sosit din nord în Africa de Sud. S-au stabilit în Valea Limpopo și sunt înrudiți cu Tsonga din Mozambic. Cam 750.000 dintre ei trăiesc de-a lungul Parcului Național Kruger. Tsonga sunt buni pescari, în contrast cu Zulu, care privesc peștele ca pe o hrană inferioară.

Tswana/ Setswana

În Africa de Sud, Tswana se vorbește mai ales în provinciile de Nord Vest, Capul de Nord și părți din Statul liber. În Botswana, țară învecinată, Setswana este limba oficială. Ziaristul și scriitorul Sol D. T. Plaatje a fost unul dintre primii care au contribuit la răspândirea limbii scrise. A locuit în Kimberley mult timp și un muzeu de acolo îi înfățișează viața și influența. Tswana încă se îndeletnicesc cu tradiționalul olărit și construiesc silozuri mari, comunale de porumb.

Venda/ Tshivenda

Imigranții timpurii veniți din părțile centrale ale Africii s-au așezat în regiunea relativ fertilă din nord-estul Africii de Sud. Sub conducerea legendarului șef Thoho ya Ndou (cap de elefant) au traversat Limpopo în secolul 17 și au ocupat aria dintre Munții Soutpansberg în vest și ceea ce este azi partea nordică a Parcului Național Kruger în est. Venda a devenit un „ținut de baștină” independent în 1979, cu capitala la Thohoyandou. 70% din locuitori depindeau de munca din alte părți ale Africii de Sud. Mai demult, Venda erau vestiți pentru prelucrarea fierului și cuprului, dar și pentru arta lor ca țesători, olari, sculptori în lemn și, mai ales, creatori de tobe din lemn. Acestea sunt singurele instrumente permise la „Dansul pitonului”, pe care tinerele virgine îl dansează într-un loc secret în timpul Domba, ceremonia de inițiere. Obiceiul vine din timpurile când zeița fertilității – un piton uriaș – primea în fiecare an, ca ofrandă, sacrificiul unei virgine.

Xhosa/ IsiXhosa

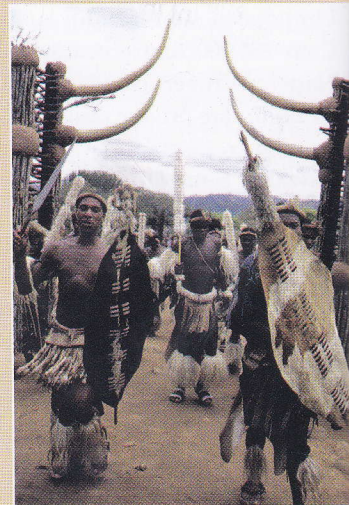
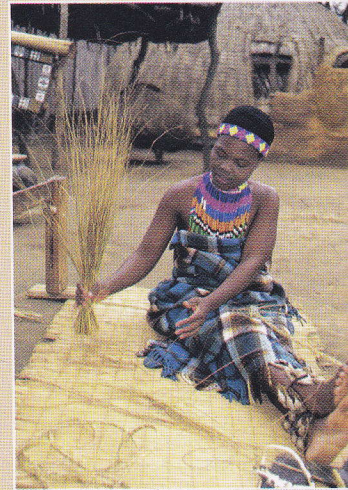
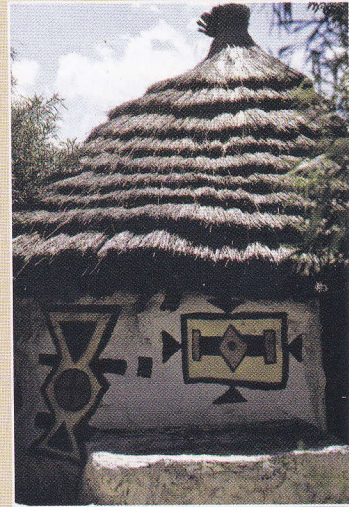
Ei formează o parte din Nguni Capului sau de sud. Xhosa nu sunt chiar un trib efectiv, deoarece sunt răspândiți în diverse grupuri care vorbesc diferite dialecte și trăiesc împrăștiați în regiunea numită mai demult Transkei și Ciskei, în provincia Capului de est. Pe lângă numeroase războaie de frontieră, purtate împotriva coloniștilor albi veniți dinspre vest, Xhosa au mai avut probleme în secolul 19, ca rezultat al luptelor sângeroase și al răspândirii pestei. Când s-au decis să urmeze sfaturile profetului lor Nongquawuse și au omorât vitele și au dat foc recoltelor, mulți dintre ei au murit de foame. Ceilalți s-au refugiat la coloniștii albi. Astăzi Xhosa sunt proeminenți în poziții cheie în Africa de Sud, printre ei numărându-se și primul și al doilea președinte al statului, Nelson Mandela și Thabo Mbeki. Circumcizia este încă practică la scară largă în zonele rurale, mai ales la Capul de est, unde decesul și mutilarea sunt des întâlnite din cauza circumciziilor neprofesioniste și duc la controverse aprinse.

Zulu/ IsiZulu

Ca număr – cel mai mare trib, Zulu au evoluat dintr-un mic și nesemnificativ clan, care a devenit puterea supremă sub conducerea „regelui soldat” Shaka Zulu, cucerind întreaga regiune și având un rol major în dezvoltarea istorică a sudului Africii până dincolo de Zambezi. Misionarii a dezvoltat o formă scrisă a limbii Zulu, în jurul anilor 1830-1841. Figura centrală în istoria acestora este Shaka Zulu, un Napoleon african, un mare reformator și comandant de trupe, dar despot și tiran în același timp, care – în decursul a zece ani – a creat imperiul Zulu și a înfricoșat popoarele din sudul Africii în secolul 19.

Satul cultural Zulu

Vizitatorii pot vedea viața de zi cu zi și tradițiile Zulu într-un mod epic și dramatic.

Shakaland, Ferma Culturală Ecabazini Zulu, satul Isithumba, Satul Cultural Zulu Izintaba, Ferma Stewart – Simunye și Kwabekitunga sunt prezentări neprețuite în scopuri comerciale. Satul Cultural PheZulu, între Durban și Valea Celor O Mie de Dealuri, încearcă să se mențină la nivelul acestor prezentări, și mai sunt și alte asemenea sate în alte părți ale țării.

Malaezienii Capului

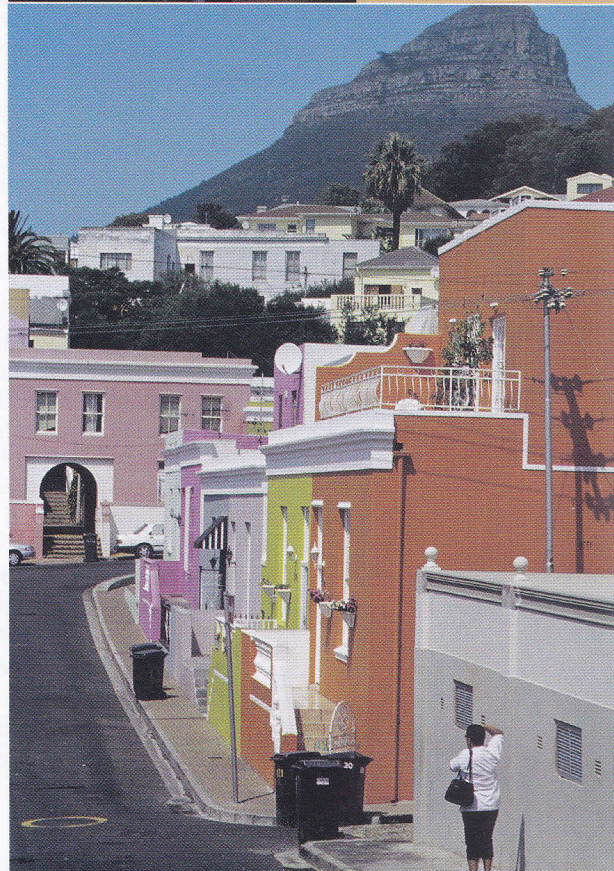
Musulmanii din Indonezia, ai căror strămoși au fost aduși în Africa de Sud în secolele 17-18, fie ca sclavi, fie ca exilați politici, și-au păstrat identitatea și cultura în ciuda presiunilor externe. Așa numiții malaezieni ai Capului sunt un grup foarte important în populația de azi a Africii de Sud. Toleranța și armonia dintre musulmani, evrei și creștini la Cap au fost întotdeauna exemplare. Bazele tradiției și culturii musulmane de la Cap au fost puse de conducătorii educați, exilați la Cap de Compania Olandeză a Indiilor de Est, din cauza rezistenței lor împotriva ocupării de către olandezi a unor părți din Indonezia.

Muzeul Bo-Kaap

Acest muzeu se află într-una dintre cele mai vechi clădiri din Cape Town (1768). Stilul și mobila reflectă stilul de viață al unei familii musulmane în secolul 19 și conține multe articole ale culturii malaeziene de la Cap. Astăzi formează o parte din muzeele naționale Iziko.

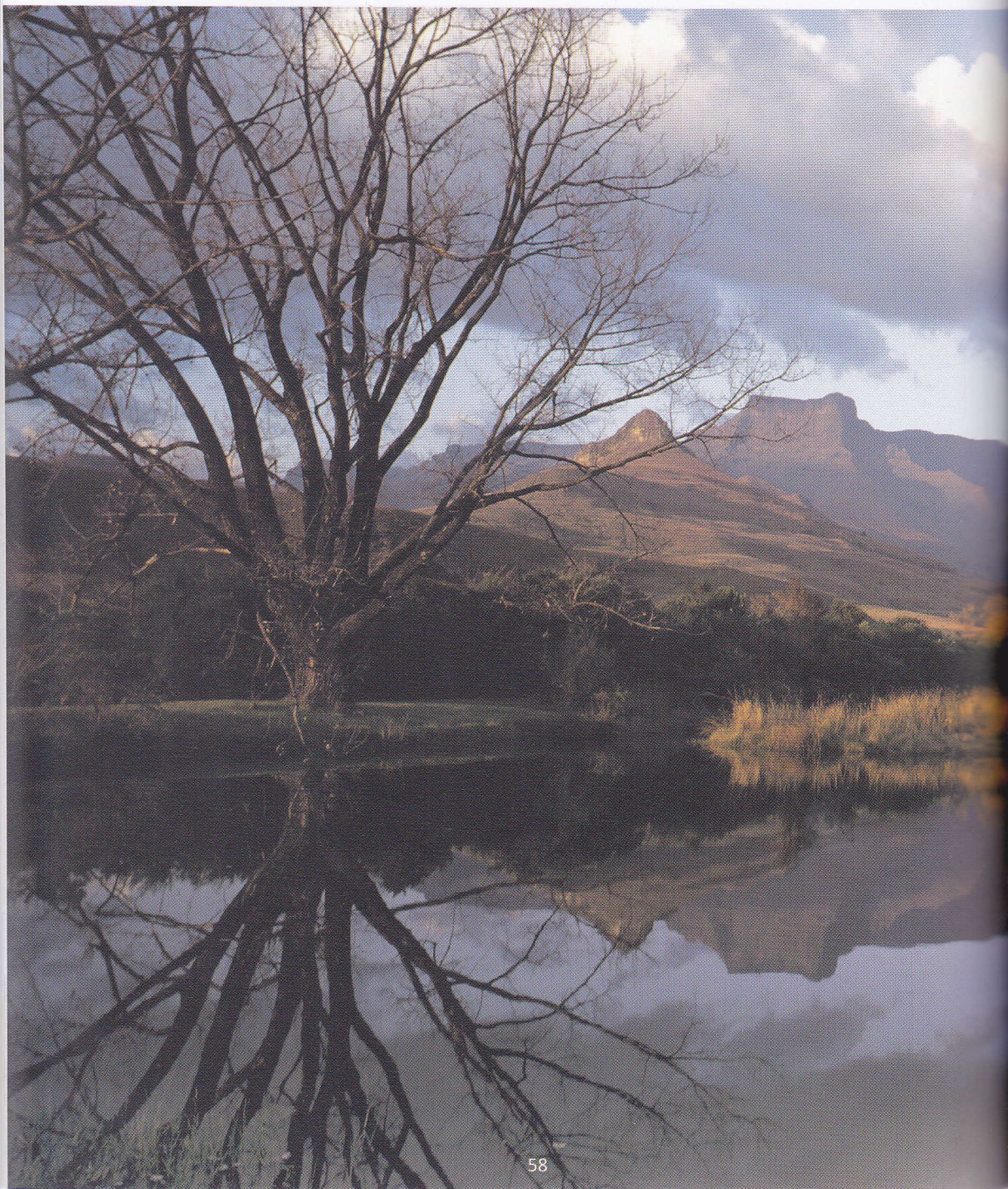
Carnavalul negru – al doilea revelion

Paradele de pe străzile Cape Town din fiecare zi de 2 ianuarie se spune că își au originea în singura zi din an când sclavii aveau o zi liberă și/ sau în paradele care aniversau sfârșitul sclaviei. Astăzi, negrii, cum s-au denumit ca parafrază a Bandelor Negre din sudul Americii, (*coon* este o prescurtare a cuvântului *raccoon* – raton, din cauza desenelor de pe față), care, de asemenea, își vopseau fața sau Kaapse Klopse, defilează pe străzi în costume colorate în sunet de tamburină și banjo. Se dau premii pentru cele mai bune

KwaZulu-Natal

Durban, cel mai important și mai mare port al Africii, este un punct de pornire foarte bun pentru călătoriile prin Zululand, în Munții Drakensberg – poza de mai jos (Amfiteatru) – și pe coastă.

Lumea marină uShaka

Uriașul complex de acvarii, asezonat cu o epavă, este locuit de o mulțime de creaturi marine care trăiesc pe coasta Zululand. Puteți vedea țestoase marine, ca țestoasa înceată, care își depune ouăle pe coastă, dar și rechini, pisici de mare și numeroase specii de pești indigeni. Delfinariul este dimensionat special pentru delfinii cu bot gros, care frecventează coasta.

Întâlnirea cu natura în Durban

Metropola are peste 50 de rezervații naturale, parcuri și grădini publice, printre care Grădina Botanică din Lower Berea – cea mai veche grădină botanică din Africa (1849) – care este cunoscută pentru colecția sa de cicade rare, orhidee și palmieri, dar și copaci de peste tot. Pădurea Hawaan are copaci indigeni rari și este ultima relicvă a pădurii de coastă din regiune, în timp ce Rezervația Naturală de Mangrove Beachwood, de la gura râului Umgeni, protejează singura mlaștină de mangrove de lângă un oraș. Parcul Ornitologic Râul Umgeni este unul dintre cele mai mari și mai importante din lume, datorită așezării sale pitorești și diversității păsărilor indigene și exotice din aviarii. În fiecare zi prădătorii sud-africani își etalează zborul. În Parcul de Șerpi Fitzsimmons puteți depăși fobia de șerpi, privind cei mai importanți șerpi veninoși din Africa și alte reptile de aproape. Sunt hrăniți numai sâmbăta.

Zululand

După ce traversați Thukela – 110 km dincolo de Durban – intrați în lumea Zulu și în cele mai frumoase rezervații naturale și de vânătoare din Africa de Sud. Primul oraș adevărat în care ajungeți este Eshowe, care era pe vremuri reședința de vacanță a regilor Zulu și care este înconjurat de trestie de zahăr și de frumoasa Pădure Dlinza. Atrage iubitorii de păsări din toată lumea de când s-a construit acolo o estradă de lemn prin coronamentul copacilor.

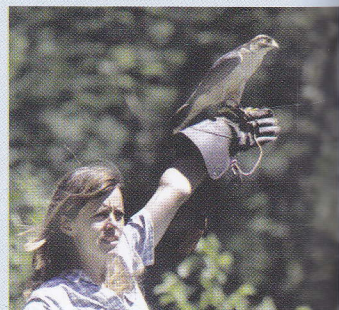
Parcul Hluhluwe-Imfolozi

Apusuri peste Râul Imfolozi – liniște, singurătate în natura virgină, animalele sălbatice mișunând fiind singurul „factor de stres” – casa tropicală a rinocerilor din parcurile de vânătoare din Zululand este punctul culminant al oricărei vacanțe în Africa. Parcul Hluhluwe-Imfolozi, de 960 km², cea mai veche rezervație de vânătoare din Africa (1895), cu greu poate fi întrecut în ceea ce privește diversitatea biologică. A devenit faimos datorită campaniei „Salvați rinocerii”, pentru a asigura supraviețuirea rinocerilor rămași din Africa de Sud. Astăzi, peste 2500 de rinoceri albi și 500 de rinoceri negri trăiesc, iar, aici, peste 4000 au fost redați naturii. O poveste de succes, similară a fost reintroducerea elefanților în Parcul Național Kruger.

Punctele de observare din zonele cu mult vânat sunt un plus de atracție în timpul iernii. În fiecare zi, un adevărat caleidoscop de viață sălbatică africană se perindă prin fața turiștilor. Rezervațiile de vânătoare din Zululand sunt casa multor animale. În afară de rinocerul alb și negru, se mai găsesc din belșug și alte animale: antilopa bushbuck 750, antilopa duiker 500, elefanți 500+

Păsările de pradă zboară peste o mie de dealuri

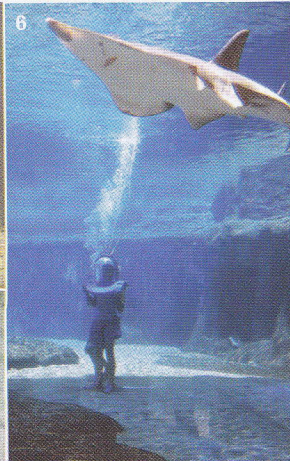
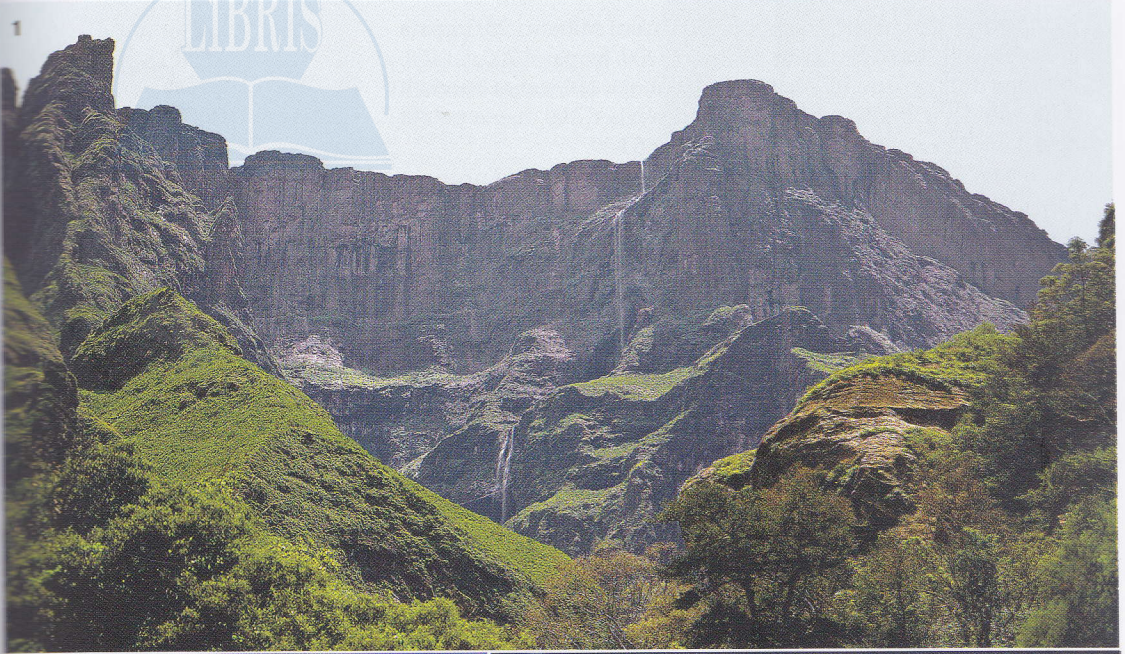
Zborul spectaculos al prădătorilor sud-africani peste Valea Celor O Miezuri este demonstrat de ornitologul expert Shannon. Demonstrațiile ei, pregătite cu meticulozitate sunt executate doar de păsări care nu mai pot fi reintegrate în natură și se bazează pe singularitatea tehnicii naturale de zbor a păsării. Este nevoie de concentrare pentru a observa tehnica perseverentă de vânătoare a unui uliu păsărar sau zborul tăcut al unei bufnițe sau pentru a face poze unui șoim în cădere liberă asupra prăzii. După demonstrație, puteți privi îndeaproape o mulțime de păsări și vă puteți fotografia în postură de crescător de șoimi.

Unele tipuri de specii de plante și animale din KZN

	Cantitate
Mamifere terestre	165
Mamifere marine	285
Specii de păsări	693
Șerpi	78
Reptile	75
Pești de apă dulce	79
Fluturi	382
Copaci	708
Protea	17

Fotografii ale diversității Provinciei Grădinilor:

1. Frumoasa Cascadă Thukela
2. Valea Celor O Mie de Dealuri
3. Țestoasa înceată (*Caretta caretta*)
4. Vulturul cu barbă la Resturantul Vulturilor din Castelul Uriășului
5. Rinocer alb din Zululand cu pui
6. & 7. Lumea marină uShaka, unul dintre cele mai mari sisteme de acvarii din emisfera sudică, ce oferă o privire asupra oceanului, recifurilor stâncoase, grădinilor de corali și adâncurilor

